Luciano Milliard:

'Financiële impasse beïnvloedt zeker positie gouverneur'

ORANJESTAD — Het ambt van gouverneur moet waardig blijven, maar het kan na afgelopen week niet anders dan dat er een verandering komt in de relatie tussen Aruba en Nederland en in de positie van de gouverneur als vertegenwoordiger van de koning. Dat zegt staatkundig expert Luciano Milliard van de Universiteit van Aruba (UA).

door onze verslaggever
Mirte de Rozario

Amigoe spreekt Milliard donderdagmiddag kort nadat premier Mike Eman zijn hongerstaking beëindigde. De staatkundig expert wil zich niet uitlaten over deze gekozen actiemethode van de minister-president. “Je kunt de impasse bekijken vanuit de vraag of de gouverneur wel of niet terecht zijn handtekening niet zette onder de begroting en je kunt kijken naar het Statuut, de staatkundige verhoudingen tussen Aruba en Nederland en de rol van de gouverneur.” En vanuit beide invalshoeken, aldus Milliard, is Aruba verdeeld.

Stem laten horen

Toch ziet Milliard een rode lijn in die verdeeldheid. “Laat ik het omschrijven als politiek-sociologisch. De regeringsgezinden bij Fort Zoutman zijn gemotiveerd en gedreven, ze strijden voor de autonomie en vinden dat Nederland die autonomie met de voeten treedt. Aruba moet zich daartegen met alle mogelijke middelen verzetten, vindt deze groep. De niet-regeringsgezinden stellen dat de impasse te wijten is aan de Arubaanse regering zelf, vanwege de slechte openbare financiën en vinden dat Nederland (lees: de Koninkrijksregering ofwel de gouverneur) terecht ingrijpt en de begroting niet tekent. Aan welke kant je ook staat, er is weer leven in de brouwerij. De mensen, ook die van de oppositie, zijn weer op de been. Op Facebook, in de media, op straat, er is weer iets op Aruba gaande. Ondanks dat het vakantietijd is, het parlement met reces is en het voor de media zogeheten komkommertijd is. Door de impasse is iedereen geactiveerd en iedereen laat zijn stem horen.”

Precedent scheppen

De situatie bij Fort Zoutman groeide uit naar een stellingname pro of contra de gouverneur. “Dat is niet goed voor de positie, het ambt en de waardigheid van de gouverneur. Beide kanten moeten daarvoor waken”, zegt Milliard. Hij zag de afgelopen week gedrag van mensen, vol emoties, dat zich richtte op een ambt dat met waardigheid omringd is. “Eieren gooien naar het huis van de gouverneur, water gooien naar zijn auto, allerlei opmerkingen over de gouverneur maken. Wat betekent dit voor deze gouverneur en voor degene die na hem komt? Is dit het scheppen van een precedent?.”

Meerpartijenstelsel

De staatskundige legt uit dat het Koninkrijk (en ook Aruba) een constitutioneel bestel heeft (staatsinrichting, red.) met een meerpartijenstelsel. “We hebben een politieke partij die aan de macht is - dat hadden ook meerdere partijen kunnen zijn - en we hebben een oppositie die een kritische kijk heeft op de machthebber. Dat heet democratie. Daarnaast kent onze constitutionele monarchie ambten die niet-politiek gebonden zijn. Dat is de rol van de koning. De koning is onpartijdig, hoort alle kanten aan, probeert mensen bijeen te brengen en fungeert als bindend element. De koning staat boven ieders groeps- of partijbelang. De gouverneur is de vertegenwoordiger van de koning. Hij ontvangt maatschappelijke organisaties, bemiddelt achter de coulissen. Het ambt van zowel de koning als de gouverneur heeft een waardigheid die behouden moet blijven.” Milliard vergelijkt deze ambten met een rechter in een rechtsstaat. “Een rechter wordt voor het leven benoemd en behoort onafhankelijk te zijn.”

Foto: Mirte de Rozario

Luciano Milliard, als staatkundig expert verbonden aan de Universiteit van Aruba

'Aanwijzing'

De gouverneur, aldus Milliard, is primair het hoofd van de regering van Aruba. Ook Curaçao en St. Maarten hebben een gouverneur. Nederland heeft een koning en sinds 10-10-‘10 zijn Bonaire, St Eustatius en Saba provincies van Nederland. “Den Haag ziet het het Caribisch gebied vaak - en ten onrechte - als één gebied. De term ‘aanwijzing’ die de minister van Koninkrijksrelaties vorige week vrijdag namens de Koninkrijksministerraad aan de gouverneur gaf, kan niet voor Aruba. Het is een term die door het College financieel toezicht (Cft) wordt gebruikt. Maar Cft is niet van toepassing op Aruba, want Aruba heeft de Status Aparte binnen het Caribisch gebied. Daarom is het terecht dat Aruba zich verzet tegen de manier waarop Nederland reageert, zegt Milliard. Zie ook pagina 1 ‘Aruba zal zakelijker en harder worden’.